

מנשיקות פיהו:

קריאות זוהריות על זוגיות ואהבה

הרב ד"ר יעקב נגן

שיעור 1

נשיקות של רוח

זוהר חדש שיר השירים עד ע"א

רבי רחומאי פתח, (ישעיה יא) ונחה עליו רוח ה' רוח חכמה ובינה רוח עצה וגבורה רוח דעת ויראת ה',
הא הכא ארבע רוחות, ולא זכה בהם אדם, וזולתי מלך המשיח בלבד.
והכתיב (יחזקאל לו) מארבע רוחות באי הרוח. ארבע לא כתיב, אלא מארבע רוחות. זהו רוח שלם.
אמר ליה היאך. אמר ליה, זה הבא מתוך אהבת נשיקה. היאך נשיקה מאהבה אינו אלא בפה, ומתחברין
רוח ברוח, וכל אחד מהם כלול משתי רוחות, רוחו ורוח חבירו, נמצאו שניהם בארבע רוחות. וכל שפן
הזכר והנקבה בהתחברם, שם ארבע רוחות יחד. והבן הבא מהם, זהו רוח הבא מארבע רוחות. כמא דאת
אמר, מארבע רוחות באי הרוח, וזהו רוח שלם.

יהודה בן יצחק אברבנאל, שיחות על אהבה,

תרגם מנחם דורמן (מוסד ביאליק, תשמ"ג), עמ' 352-353

פילו: ... השניים האוהבים זה את זה אינם עוד שניים באמת.
סופיה: וכמה הם?
פילו: או שהם רק אחד, או שהם ארבעה.
סופיה: שהשניים יהיו לאחד – זאת אני מבינה, כי האהבה מאחדת את שני הנאהבים ועושה
אותם לאחד, אבל ארבע כיצד?
פילו: בהשתנות כל אחד מהם לאחר, גם זה וגם זה נעשים לשניים, הווה אומר אהוב ואוהב יחד,
ופעמיים שניים הם ארבע, כך שכל אחד מהם הוא שניים ושניהם ביחד הם גם אחד וגם
ארבעה.

רבי נחמן מברסלב, ליקוטי מוהר"ן, תורה פ, א

ומה הוא השלום? שמחבר תרי הפכים, כמו שדרשו רבותינו זכרונם לברכה (זוהר ויקרא יב ע"ב)
בפסוק: "עשה שלום במרומו" (איוב כה ב), כי זה המלאך מאש, וזה ממים, שהם תרי הפכים, כי המים
מכבה אש, והקב"ה עושה שלום ביניהם ומחברם יחד.

שיעור 2 אהבה ושמו של הקב"ה

זוהר ח"ב, קמו ע"ב

דבר אחר ישקני מנשיקות פיהו, מאי קא חמא שלמה מלכא, דאיהו אעיל מלי דרחימו בין עלמא עלאה לעלמא תתאה, ושירותא ותושבחתא דרחימו דאעיל ביניהו, ישקני איהו. אלא הא אוקמוה (קכ"ד ע"ב) והכי איהו, דלית רחימו דדביקות דרוחא (דף קמ"ו ע"ב) ברוחא, בר (רנ"ו ע"ב) נשיקה. ונשיקה בפומא, דאיהי מבועא דרוחא, ומפקנו דיליה. וכד נשקין דא לדא, מתדבקן רוחין אלין באלין, והווי חד, וכדין איהו רחימו חד.

בספרא דרב המנונא סבא קדמאה, הוה אמר על האי קרא, נשיקה דרחימו אתפשט לד' רוחין, וד' רוחין מתדבקן כחדא, ואינון גו רזא דמהימנותא וסלקין בד' אתוון, ואינון אתוון דשמא קדישא תלי בהו, ועלאין ותתאין תליין בהו. ותושבחתא דשיר השירים תלי בהו. ומאן איהו. אהב"ה. ואינון רתיכא עלאה. ואינון חברותא ודבקותא ושלימו דכלא.

אלין אתוון. ד' רוחין אינון. ואינון רוחין דרחימו וחדוה דכל שייפי גופא בלא עציבו כלל. ד' רוחין אינון בנשיקה, כל חד וחד פליל בחבריה. וכד האי רוחא פליל באחרא, וההוא אחרא פליל בהאי. אתעבידו תרין רוחין כחדא. וכדין מתחברן בדביקו חד, אינון ארבע בשלימו, ונבעין דא בדא, ואתכלילו דא בדא. וכד מתפשטן, (נ"א מתפרשן) אתעביד מאינון ארבע רוחין חד איבא, ואיהו רוחא חדא דכליל מד' רוחין. ודא סליק ונקע רקיעין, עד (רכ"ג ע"ב) דסליק ויתבי לגבי חד היכלא. דאתקרי היכלא דאהבה, ואיהו היכלא דכל רחימו תליא ביה. וההיא רוחא הכי אקרי אהבה, וכד האי רוחא סליק אתער לההוא היכלא, לאתחברא לעילא...

פיון דאזיל וסליק ההוא אהבה שלימא, פלילא בכל אינון ארבע רוחין, פגע בחד ממנא עלאה רברבא, די ממנא על אלף ותשע מאה ותשעין רקיעין, ואיהו ממנא על נגידו דתליסר נהרי אפרסמונא דכיא, דנגדא מרזא דטלא דלעילא. וההוא נגידו אתקרי מים רבים. פיון דפגע לגבי ההוא רב משריין קאים לגביה, ולא יכיל לאעכבא ליה, ואעבר בהו עד דאעיל לגבי היכל אהב"ה. על דא אמר שלמה, בסיום שבחיה, (שיר השירים ח) מים רבים לא יוכלו לכבות את האהבה.

מלכויות אתי אנקרי

זאת אהבה היא נמצאת מעלינו
היא לא נתפסת בעינים גשמיות
ובבקרים כשאת נוטלת את ידיך
רוחצת את פניך מהצל
אותה תפלה את ממלמלת בשפתך
שלא ידבק בך טעם של הרגל

כל שערה של אור שאת מושכת
מושכת שפע בעולם הזה
אצבעותיך הקטנות את מצופפת
אוספת את האור למעשה
זאת אהבה היא נמצאת מעלינו
עוטה כמו פתור אור של מלכויות

שיעור 3

שיר אהבה של אדם הראשון

זוהר ח"א, מט ע"ב

תא חזי, מה כתיב הכא ויאמר האדם זאת הפעם וגו'. הא בסימו דמלין לאמשכא עמה חביבותא, ולאמשכא לה (עמה) לרעותיה לאתערא עמה רחמותא. חמי כמה בסימין אנון מלין, כמה מלי דרחמותא אנון, עצם מעצמי ובשר מבשרי, בגין לאחזאה לה דאנון חד ולא אית פירודא בינייהו בכלא. השתא שרי לשבתא לה. לזאת יקרא אשה דא היא דלא ישתפח כוונה. דא היא יקרא דביתא כלהון נשין גבה כקופא בפני בני נשא. אבל לזאת יקרא אשה שלימו דכלא לזאת ולא לאחרא. כלא הוא מלי רחמותא כמה דאת אמר, (משלי לא) רבות בנות עשו חיל ואת עלית על כלנה: על פן יעזב איש את אביו ואת אמו ודבק באשתו והיו לבשר אחד, כלא לאמשכא לה ברחימו ולא תדבקא בהדה, כיון דאתער לגבה כל מלין אלין, מה כתיב והנחש היה ערום וגו'. הא אתער יצר הרע לאחרא בה בגין לקשרא לה בתיאובתא דגופא ולא תערא לגבה מלין אחרנין דיצר הרע אתענג בהו.

זוהר ח"א, מט ע"ב

עד לבתר מה כתיב ותרא האשה כי טוב העץ למאכל וכי תאוה הוא לעינים ותקח מפריו ותאכל, קבילת ליה ברעותא ותתן גם לאישה עמה (ויאכל) הא כדן היא אתערא לגביה בתיאובתא (נ"א בתאובתא) לאתערא (נ"א למיהב) ליה רעותא ורחימו, דא מלה לאחזאה עובדא לבני נשא כגוונא דלעילא. אמר רבי אלעזר אי הכי במאי נוקים ליה לעילא יצר הרע דאחיד בה בנוקבא, אמר ליה, הא אתערא אלין לעילא ואלין לתתא יצר טוב ויצר רע. יצר טוב מימינא ויצר רע משמאלא, ושמאלא לעילא אחיד בנוקבא לקשרא לה כחדא (נ"א לאתקשרא ביה) בגופא כמה דאת אמר, (שיר השירים ב) שמאלו תחת לראשי וגו', ועל דא מלין אתפרשן לעילא ותתא

אנטואן דה סנט-אכזופרי (תרגום אריה לרנר), "הנסיך הקטן", מתוך פרויקט בן-יהודה

הוא עמד לפני גן שושנים בעצם פריחתו.

שלום! – ענו השושנים.

הנסיך הקטן הסתכל בהן. הן היו דומות לפרח שלו.

...הוא התעצב אל לבו עצב רב. השושנה שלו סחה לו כי היא אחת ויחידה במינה בעולם כלו. והנה

מצא כאן, בגן אחד בלבד, חמשת אלפים שושנים, שכלן דומות אשה לרעותה!...

"לה לחזות שנית בשושנים, או אז תוכח לדעת כי השושנה אשר לה אחת ויחידה הנה בכל העולם כלו.

וכשתבוא להפרד ממני, אגיש לה מנחה נאה – סוד אשר לא ידעת"...

...שלום עליך! – אמר כשהגיעה שעת הפרידה.

ברוך תהיה בצאתך! – ענה השועל – הנה סודי והוא פשוט מאד: אין לראות את הדברים היטב אלא

בלב בלבד. כי הדבר החשוב באמת סמוי מן העין.

שיעור 4

ספרא דצניעותא וסוד האיזונים

זוהר, ספרא דצניעותא ב, קעו ע"ב

תָּאנָא
סְפָרָא דְצִנְיֵעוּתָא,
סְפָרָא, דְשִׁקִּיל בְּמִתְקָלָא.
דְּעַד דְּלֹא הוּהּ מִתְקָלָא
לֹא הוּוּ מְשִׁיחִין אִפִּין בְּאִפִּין.
וּמְלָכִין קְדָמָאין מִיתוּ,
וְזוּינִיָּהוּן לֹא אֲשִׁתְּכּוּחוּ,
וְאַרְעָא אֲתַבְּטְלָת.

זוהר, אדרא זוטא ג, רצב ע"ב

דְּהָא לֹא אֲשִׁתְּכּוּחַ אֲסוּתָא בְּעֵלְמָא, אֲלֵא בְּזִמְנָא דְאֲשִׁיחִין אִנְפִּין בְּאִנְפִּין.

זוהר, ספרא דצניעותא ב, קעח ע"ב

ויאמר אלהים תוצא הארץ נפש חיה למינה בהמה ורמש וגו' היינו דכתיב (תהלים לו) אדם ובהמה תושיע יי', חד בכללא דאחרא משתכחא, בהמה בכללא דאדם, (ויקרא א) אדם כי יקריב מכם קרבן ליי' מן הבהמה משום דאתכלל בכללא דאדם, כד נחת אדם דלתתא [דף קעח עמוד ב] בדיוקנא עלאה אשתכחו תרין (תזריע מח ב) רוחין מתרין סטרין דימינא ושמאלא כליל אדם דימינא נשמתא קדישא דשמאלא נפש חיה, חב אדם אתפשט שמאלא ואתפשטו אינון בלא גופא כד מתדבקין דא בדא אתיילדן כהאי חיה דאולידת (רוחין) סגיאין בקטרא חדא.

שיעור 5 אהבת עולם

הראי"ה קוק, שמונה קבצים, קובץ א, קא

דעת ד' באהבה רבה, כשהיא מלאה את האור האמיתי שלה, לפי ערכה של כל נשמה כפי מה שהיא יכולה לשאת ולקבל, היא מבהקת באורה המוחלט את אהבת עולם, אהבת העולמים כולם, כל היצורים, וכל חוג החיים וההוויה שלהם. אהבת ההוויה כולה ממלאת את לב הטובים, החסידים שבבריות, ושבבנ"א, לאושר של הכל הם מצפים, לאורה ולשמחה של הכל הם מיחלים, הם שואבים את אהבת כל ההוויה... שקרבת אלהים שהם עורגים אליה, במלא נשמתם, היא מובילה אותם רק להתאחדותם עם הכלל ובעד הכלל. כשהם באים לשדרות האדם, ומוצאים פלוגות של עמים, דתות, כתות ושאיפות מנוגדות, הם מתאמצים בכל כחם להכליל את הכל, לאחה ולאחד. בחוש הרוחני הבריא של נשמתם הזכה, המעופפת מעוף אלהי ממעל לכל מצרים, מכירים הם, שהפרטים כולם צריכים הם להיות מלאים, שהצורות החברותיות היותר טובות צריכות להיות מתעלות, ומתכנסות עם כל אושר פרטיהם באור החיים השלמים, הם חפצים שיהיה כל פרט שמור ומתעלה, והכלל כולו מאוחד ומלא שלום. כשהם באים אל עמם, ולבם קשור בכל מעמק חייהם עם אשרו נצחו ועילוי, והם מוצאים אותו מחולק ומפורק, מפולג למפלגות, למפלגות, איננו יכולים להתאחד התאחדות גמור בשום מפלגה, כי הם חפצים להתאחד עם האומה כולה, דוקא כולה בכללה, בכל מילואה וטובה.

זוהר ח"ג, רסג ע"ב

ועל דא אינון עשר נסיוני, וכלהו קאים בהו אברהם, בגין דאתקשר ואתדבק בימינא דקודשא בריך הוא, דאיהי אהבה רבה. מאי טעמא איקרי אהבה רבה. בגין מאן דקאים בהאי אהבה, אתקשר בעלמא עלאה. אהבת עולם, דא רזא דעלמא תתאה, דאתקשר ביה רחימו דיליה, וכלא רזא חדא, בלא פרודא, והא אתמר רזא דאהבה, רחימו דא סליק על כל פולחנין דעלמא, בהאי אתייקר שמייה דקודשא בריך הוא יתיר מכלא, ואתברך. בריך הוא לעלם ולעלמי עלמין, ורזא דאהבה אתמר. ע"כ (קע"ב ע"ב ציצית וכו')

זוהר ח"ב, רנד

כגוונא דא תנינן, ארבעה נכנסו לפרדס, וכלהו אתברירו לדוכתא דא, לאלין ארבע יסודי. וכל חד וחד אתקשר בדוכתיה, דא בסטרא דאשא, ודא בסטרא דמיא, ודא בסטרא דרוחא, ודא בסטרא דעפרא. וכלהו אטבעו ביסודא דיליה, כמה דאעלו. בר הואא שלימא חסידא, דאתיא בסטרא דמינא, ואתדבק בימינא, וסליק לעילא.

וכד מטא להאי אתר דאקרי היכל אהבה, אתדבק ביה ברעו דלבא. אמר, האי היכלא, צריכא איהו לדבקא ליה, בהיכלא דלעילא, באהבה רבה. פדין אשתלים ברזא דמהימנותא, ואיהו סליק ואשלים אהבה וזטא באהבה רבא, כדקא חזי. ועל דא מית באהבה, ונפק נשמתיה בהאי קרא, (דברים ו) ואהבת. זכאה חולקיה.